

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 9080 Școl.

CONCURS.

Din fondurile arhidiecezane au venit în vacanță următoarele stipendii:

1. Fond. Francisc Iosif un stipendiu de 100 cor.
2. Fond. Coloea un stipendiu de 100 cor.
3. Fond. Nicolae Vlad 4 stipendii à 100 cor., pentru conferirea cărora se publică concurs cu termin până inclusive 15/28 August 1912.

Cererile de concurs sunt a se înainta la consistoriul arhidiecezan provezute cu următoarele documente, toate în original:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu de școală.
3. Testimoniu de paupertate.
4. Alte eventuale documente recomandatoare.

5. Adeverință dela oficiul parohial despre conduita concurentului și a părinților lui.

Cererile intrate după expirarea termenului de concurs nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 26 Iulie 1912.

Consistoriul arhidiecezan.

Preoții și politica

de Un preot.

I.

E cam mult, decând a fost publicat în ziarul „Gazeta Transilvaniei” din Brașov (numărul 58 din anul curent) un articol de fond, care ne privea pe noi, preoții bisericilor române, și care reclama în mod imperios un răspuns, o lămurire. Am așteptat, ca altul mai competent să-și pună condeiul în mișcare și să dea răspunsul cuvenit; dar, văzând că răspunsul tot întârzie, îmi pun eu pe hârtie păreri, pe seama cărora cer ospitalitatea cumpă-

taului nostru organ de publicitate „Telegraful Român”.

Înainte de a intra în meritul cauzei vreau să sulevez întrebarea, că oare noi, preoții bisericilor române din statul ungar, în urma legăturilor, mai mult ori mai puțin de dependență, pe cari le avem cu guvernul țării noastre, dela care ne primim congrua și care la cas de necesitate poate să ni-o și detragă, atârând numai dela stabilirea acestei necesități, — mai putem să facem politică, și încă politică naționalistă română?

Răspunsul nu poate să fie, decât un categoric *da*. Nu suntem numai preoți, ci și cetățeni ai statului, investiți cu drepturi, pe cari le putem exercita în liberă voe. Putem participa la conferințe și întruniri politice, putem face parte din comitetele de conducere, și putem să ne dăm votul conform convingerilor noastre politice pentru cine vrem. Nime nu ne poate opri, ori pedepsi pentru aceasta.

Vorba e însă, că în situația în care ne aflăm, ce politică bună naționalistă română am putea să facem noi, preoții bisericilor române, și peste tot Românii din statul ungar, pentruca din politica noastră să rezulte vreun bine, vreun folos pentru poporul incredințat conducerii noastre?

Aceasta era chestia, care a preocupat și pe scriitorul articolului „Gazeta Transilvaniei”, articol, în care se făcea constatarea, că preoțimea română dela noi înclină mai mult spre o politică oportunistă, moderată, decât spre politica naționalistă intransigentă de până acum.

Dar voi eu da cuvântul autorului articolului. Iată ce ne spunea:

„Nu e mic numărul moderatilor din convingere (pe cari „Gazeta Transilvaniei” îi deosebește de cei interesați, dornici de câpătueală și de grăunțe). Mai ales în o parte a clerului nostru, — nu în cel dela

sate, — a pătruns în timpul din urmă o credință detestabilă, răspândită cu multă perseverență, și care susține, că pricina adevărată a tuturor nefericirilor și înfrângerilor noastre e a se ascrie politicii intransigente și agresive, ce o susțin elementele ultraiste față de Maghiari și mai ales față de guvernele ungurești. S'a răspândit cu multă violență părerea, că de vom pune stavilă unei astfel de politici, de vom inaugura o direcție mai conciliantă, moderată, atunci toate bunătățile statului se vor revărsa din abundență și peste noi, Românii. Drept contraserviciu însă ni se cere cu hotărâre, întâi, ca să nu mai alegem deputați naționaliști, ci să ne contopim în partidele maghiare; a doua, să nu ne mai espunem pentru afurisitul acela de sufragiu universal și în fine, ce e mai important, ca atât în casa țării, cât și în congregațiunile comitatense, să încetăm de a mai sbiciui administrația și de a desvâli vâlul de pe multe abuzuri ce le sevărește față de bietul popor dela sate...”

Și fiindcă așa cunosc domnii dela „Gazeta Transilvaniei” starea lucrurilor, sunt gata și cu sfaturile binevoitoare, pe cari le dau moderaților de bună credință, întru cât acestia sunt preoți (probabil că a fost ținută în vedere preoțimea dela sate, care nu e moderată!) îndemnându-i să nu părăsască, de dragul unor favoruri materiale, șirele prime ale lupte de rezistență națională, pe care (citez acum): „noi elementele independente (adecă domnii dela „G. T.”) o vom purta mai departe și fără moderați, ba de o fi de lipsă, chiar și în potriva lor...”

Scurt și la înțeles! Avem să ne gândim deci în viitor, nu la lupte frumoase, purtate, ca în trecut, în rânduri bine închegate, în contra celor ce ne voesc nimicirea, ci la lupte ce le vom purta noi între noi. Unii deci la ofensiva, alții la defen-

siva, ce va trebui să o luăm. Frumoase au să fie și aceste lupte, — nu-i vorbă. Frumoase și folositoare. Mai ales folositoare pentru obștea românească!

Dar să nu ne speriem de ele. Sunt sigur, că n'au să ajungă lucrurile până la frângerea pâinii între elementele independente române și preoțimea bisericii noastre. Noi, preoții, vom face și în viitor politica pe care ni-o va croi conferința națională, prin hotărârile ei, obligatoare pentru toți Românii din statul ungar, deci și pentru noi, preoții. Vom sta și în viitor în șirele prime, ca în trecut, în fruntea poporului incredințat conducerii noastre.

N'ași fi însă sincer, dacă n'ași spune, ca deși sprijinim politica dictată de conferința națională, politică astăzi încă intransigentă, ea nu ne convine multora dintre preoți, și mult am dori, ca ea să fie schimbată cu o politică mai moderată, cu o politică oportunistă, cu politica marelui Mitropolit Șaguna, care e politica ziarului acestuia, și încât știu eu și a actualilor noștri Arhieri. Nu trebuie multă pricepere politică, cred eu; ci și o minte simplă ca a mea poate judeca, că nu poate să fie bună o politică, din care de patruzeci și cinci de ani nu ne-am ales cu nici un folos, ci numai cu pierderi, și încă cu mari pierderi.

Va fi deci o datorință a proximei conferințe naționale să se ocupe serios cu chestia aceasta, și ținând cont de împrejurarea, că atât preoții, cât și învățătorii noștri, conducătorii naturali ai poporului român, nu se mai bucură de desăvârșita independență politică de mai înainte, fiindcă și unii și alții sunt legați de guvern prin interese mari materiale: să schimbe direcția noastră politică, conform situației schimbate în felul, cum a stației ziarul acesta în mai multe rânduri politica de oportunitate a Marelui Șaguna. Iar și până atunci e de dorit

FOIȘOARĂ.

Condițiunile fericirii

stabilite de Leo Tolstoi.

Cari sunt într'adevăr primele condițiuni de fericire, condițiuni pe cari nimeni nu va îndrăzni să le tăgăduiască?

Una din cele dintâi condițiuni, admise de toată lumea, este nestirbirea legăturii ce există între om și natură, adică: lumina soarelui, aerul liber, câmpul, plantele, animalele.

Pretutindeni și întotdeauna oamenii au socotit ca o nenorocire lipsa acestor lucruri. Prizonierul simte mai puternic aceste. Uitați-vă acum la existența oamenilor cari trăiesc după codul lumii. Cu cât situația lor în lume e mai înaltă, cu atât și lipsa acestei condițiuni de fericire e mai mare, și cu atât mai puțin se bucură ei de lumina soarelui, de câmpii, de păduri, de animale sălbatice sau domestice. Cei mai mulți dintre ei — aproape toate femeile — ajung la bătrânețe fără a fi văzut mai mult ca odată, sau de două ori în viața lor, un răsărit de soare, iar câmpul și pădurile nu le-au văzut decât prin ferestruica unui vagon, sau a unei trăsurii; fără a fi semănat în viața lor o plantă, fără a fi crescut o vacă, un cal sau o găină, fără a ști chiar cum se născ, cresc și trăiesc ca animalele. Nu cunosc decât țesăturile, bijuteriile, lemnul lucrat de

mâna omului, și încă le văd și pe acestea nu la lumina soarelui, ci la o lumină artificială; nu ascultă decât șgomotal mașinelor, al trasurilor, al tunurilor, sunetul artificial al instrumentelor de muzică; respiră parfumurile esecrabile ale alcoolului și fumul de tutun și, ou toate că au stomacul gubred, nu mănâncă decât alimente stricate. Călătoriile lor sunt tot atât de încetățate. Se plimbă, târâși în căruțe închise, și ori unde merg, la țară, sau în străinătate, ei simțesc același lemn, același pietri sub picioare, aceleași perdele le astupă lumina zilei, aceiași lashei, vizitii sau portari li se închină.

Pretutindeni unde se duc sunt despoiați de fericirea naturii, întocmai ca cei întemnițați. Întocmai după cum acestia se mângâie la vederea ierbei ce crește în curtea închisorilor, a fărâșirii rezezi a unui paianjen sau a unui șoriceș, — tot așa și oamenii acestia se consolează cu plantele sărăcăcioase de prin sate, cu câțeluși, papagali, maimuțe, crescuți și hrăniți de slugile lor.

O altă condițiune a fericirii este munca; munca plăcută și liberă, apoi munca fizică, care dă poftă de mâncare și face somnul profund și întăritor. Dar în viață, cu cât situația unui om e mai înaltă, cu atât omul e mai străin de această a doua condițiune a fericirii. Toți fericiiții acestei lumi, — funcționarii și bogății — sunt lipsiți de ori ce muncă fizică, întocmai ca prizonierii. Ei luptă, dar înza-

dar împotriva boalelor — rod al acestei trândăvii, — și împotriva plietiselei, care-i roade. Zic, că lupta lor e zadarnică, căci munca nu e sănătoasă, decât dacă e necesară, ei însă nu duc lipsă de nimic.

În alte cazuri oamenii de lume muncesc urând această muncă, de pildă: bancherii, procurorii etc. Zic, că o urăsc, pentru că nici odată n'am întâlnit printre dânsii vre-unul, cărui să-i placă munca, oum place de pildă unui portar, când mătură zăpada dela ușa sa. Toți acești fericiiți, cari sunt lipsiți de munca pe care o desprețuiesc, sunt absolut la fel cu cei întemnițați. — Familia este a treia condițiune a fericirii. Și aici cu cât cineva e mai sus pe scara socială, cu atât mai puțin cunoaște această fericire. Cei mai mulți, în plină cunoștință de cauză, resping plăcerile căminului. Chiar în relațiunile legitime, copiii lor sunt o povară pentru ei. Se lipsesc de bucuria de a trăi împreună cu dânsii, căci după principiile lor, ei sunt datori să-și încredințeze altora copiii: mai întâi unor străini, veniți de prin alte țări, apoi profesorilor astfel, că familia este pentru ei un izvor de belele și nenorociri. Copiii sunt din frageda lor tinerețe tot așa de nenorociți, ca și tatăl lor, și nu nutresc pentru părinți alte sentimente, decât dorința morții lor pentru a se putea bucura mai curând de moștenire.

Următor este, că părinții se justifică prin următorul raționament: „Eu nu am nevoie de nimic, viața e o povară pentru

mine, dar trăiesc și muncesc pentru copii mei”. Cu alte cuvinte: „Știu din experiența mea, că viața noastră e un izvor de nenorociri. În consecință îmi oresc copiii astfel, ca să fie nenorociți ca și mine. Numai din dragoste pentru dânsii îi duc într'un oraș plin de murdării fizice și morale, îi încredințez în mâinile unor străini, cari în educația ce li-o dau urmăresc numai interesul lor, și-mi nenorocesc conștiința copiii, atât din punct de vedere fizic, cât și din cel intelectual...”

A patra condițiune a fericirii constă în prietenia liberă și sinceră cu toți oamenii. Dar și aici oamenii de lume sunt lipsiți de această condițiune esențială a fericirii. Cu cât uroam mai sus, cu atât e mai strâmt cerul relațiunilor, în timp ce, pentru țărani și nevasta lui omenirea întreagă îi este accesibilă. Dacă un milion de oameni nu poate să se coboare până la țărani, în schimb rămân încă 80 de milioane de muncitori, ca dânsul în întreaga Rusie, ca oare simte împreună și de care se simte legat prin legături strânse și frățestii fără a fi nevoie de vizite și prezentări. Pentru un funcționar și nevasta sa sunt mii de oameni egali, dar superiori îi îndepărtează din cerul lor, iar cei inferiori sunt la rândul lor și ei excluși. În ce privește pe un milionar, sau pe un milionar cu familia lor, cerul lor se mărginește la cel mult 10 persoane, tot atât de bogate și de bine situate. Nu este aceasta viață de prizonier înconjurată de cei 2 sau 3 paznici?

a se evita punerea în conflict a preoților cu superiorii lor, pe chestii politice, pentru că în acest caz nu ne mai obligă hotărârile conferențelor naționale, ci ne obligă alte considerațiuni: supunerea, disciplină, iubirea și alipirea față de mai marii noștri. Am văzut doară, cum s'a întâmplat lucrul în Bihor, unde ajunși în asemenea situație, mulți preoți, poate în contra convingerii lor, au trebuit să subscrie și să dea adresă de încredere vicarului lor. Și nu puteau să facă altcum. Pentru că văzând ei cu câtă patimă e atacat mereu mai marele lor, ca organe supuse lui trebuiau să-l iee ei în apărare. Ar fi mai departe de dorit, ca conducătorii politicii noastre oficiale, să nu prezinte politica moderatilor de bună credință altcum, decât numai în lumina ei cea ade-vărată; și tocmai aici e greșala cea mare a articolului din „Gazeta Transilvaniei”. Dar despre aceasta voi vorbi în articolul următor.

Conferențele învățătoarești.

Lucrul manual în școlile primare.

(Fine.)

Venind acum a vorbi ceva despre materialul ce trebuie predat elevilor, ne lovim de o grea problemă de rezolvat, și anume:

Cine, când, unde și cu ce să predea în școală lucrul manual?

Cred, că numai o persoană cu pregătire pedagogică, didactică, poate avea chemarea a educa și instrui și în direcția aceasta tinerimea școlară.

Dacă în predarea practică tehnică a lucrului manual, trebuie să desvolte în mod multilateral însușirile atât fizice, cât și psihice ale elevului.

Pentru a atinge un bun succes acest scop, învățătorul trebuie să fie stăpân, nu numai pe materia, ci și pe forma de a preda în școală; trebuie să-și știe de seamă la ori ce ocazie, ce trebuie învățat de elevii săi aceea ce-i învață, și de ce-i învață așa și nu altfel? Trebuie apoi să aducă în legătură eforturile inteligenței cu eforturile tehnice manuale, precum există și o legătură între corp și spirit.

De aici se vede, că învățătorilor trebuie în special să li se predea partea pedagogică și metodologică a lucrului manual.

Cum vom putea însă noi să propunem lucrul manual, când unii dintre noi n'au nici idee de așa ceva, de oarece forurile noastre școlare-bisericești încă nu s'au gândit și nu se gândesc a angaja la institutele pedagogice și vre-o persoană de specialitate, care să predea lucrul manual pedagogilor? Cei puțini dintre învățătorii noștri, cari au cunoștință de lucrul manual, o au dela cursurile de vară, și-

In sfârșit, o a cincea condițiune a fetei constă în *sănătate* și în moartea fără suferință. Aici iarăși nu găsim nici urmă de ferioare în sferile înalte ale lumii. Luați un om cu situație mijlocie și ne-vasta sa, de o parte, de altă parte un țăran și nevasta acestuia. Comparați viața lor și veți vedea, cu toate lipsurile și munca excesivă, îndurată de țăran, că bărbații și femeile sunt cu atât mai sănătoși, cu cât se găsesc mai jos de scara socială, și cu atât mai bolnavi, cu cât se găsesc mai sus. Printre aceștia un om sănătos e tot atât de excepțional, după cum printre muncitori e un om bolnav. Toți acei ferioși au început printr-o depravare precoce care a ajuns în existența lor o condițiune firească. Toți sunt pleșuvi și fără dinți la vârstă, când țăranul e în toată vigoarea sa. Toți sufer de nervi, de stomac și de alte boli, primite în urma exceselor, a beției, a desfrânării și a tratamentelor medicale. Aici cari nu mor tineri, își petrec jumătate din viață injectându-și morfina, și ajung niște nenorociți schilzi, incapabili de a se bucura de viață, trăiesc ca paraziții, ca acele furnici, pe cari le hrănesc roabele lor. Dar moartea lor? Unul a murit de boli rușinoase, altul și-a tras un glonț în crani. Unul după altul toți pier ca victime ale vieții actuale a lumii. Și mulțimea de oameni îi imită, și asemenea martirilor, sunt pradă suferinței și a nimiciilor.

Mii de existențe se aruncă sub carul Molochului: Carul trece peste ei, îi striveste și alte victime cad sub roate, cu blestemul pe buze...

nute la ordinațiunile ministeriale, căci la îndemnul Consistorului, atari cursuri din vara anului 1892 14 Iulie (14 Aug.) nu s'au mai ținut.

Greutatea mai este la ajungerea școlului și planul de învățământ prea îngreunat cu alte studii.

Tot asemenea ne lipsește localul și materialul necesar, în care și cu care să lucrăm.

Așadar cum să se predea această parte a învățământului, într-o școală unde lipsește totodată timpul, spațiul, materialul și mai pesus de toate învățătorul special?

Se poate da un singur răspuns lămurit: Se va face aceea ce se va putea, numai să se facă ceva.

Având aceea ce presupun că are fiecare învățător, timpul, bunăvoința și iscusința necesară, urmează să vedem ce material ar fi de predat.

A) La băieți:

In clasa I. și a II-a sunt de predat forme și jucării în năsip, jucării din petricele, din lut, hârtie, nule etc., după cum prescrie și ordinațiunea ministerială nr. 120000, basată pe legea școlară din 1907 art. XXXII.

In clasa III. Din Martie flori ca trandafirul etc., desemnarea comunei, din năsip să se facă moviță, colină, deal, munte și vale. In pământ să se taie isvorul, părăul, marea râului, lacul, să se facă în năsip forma unei mine, din lut forma cubului, a mielului, apoi bureți, eventual și animale.

Din paie să se facă lanț; cu un ou-vânt, din lut, hârtie, nule să se facă re-quisite economice.

In clasa IV. Din lut, hârtie, paie și alte materiale să se pregătescă astfel de obiecte, cari le întâlnim în geografie, fizică și geometrie.

In clasa V. și VI. va fi necesar a se exercita: împletiturile de paie, papură și nule, cartonagiu, lucrări ușoare de metal, tâmplăria și sculptura geometrică în lemn.

B) La fete:

In clasa I. și II. Împletituri ușoare cu ace și andrele, tivitul, cusături în punete numite în cruci pe o stofă cu țesătură rară etc.

In clasa III. și IV. Cusături simple, cearceafuri, cearceafuri și rufe de copii etc.

In clasa V. și VI. Diferite cusături de pânză, modele țărănești, împletituri de oiorapi, mănăși. Punerea de petice pe stofe simple, cămăși bărbătești și începuturi de broderii.

In ceea ce privește mijloacele, acestea sunt foarte simple la băieți: paie, papură, răchită, hârtie, lemn, lut etc. La fete pânză, ață, canava (pânză rară) andrele, croșete, ace etc.

Voi vorbi acum ceva și despre metoda lucrului manual. Secretul educației constă în armonia ce trebuie să existe între deprinderile spirituale și corporale.

Pedagogul Francke și discipolii săi au dat ființă școalelor industriale prin introducerea lucrului manual în școlile primare. Pestalozzi, Fröbel și toți pedagogii au recunoscut, că lucrul manual este indispensabil în fiecare școală, unde este vorba de școlarii să fie bine crescuți.

Fichte, în discursurile sale către națiunea germană, recomandă lucrul manual ca un mijloc de educațiune. Mare atențiune a dat lucrului manual Suedia și Danemarca, cari au înființat școli speciale pentru prepararea învățătorilor în lucrul manual.

După Suedia și Danemarca a luat exemplu Germania și Austro-Ungaria.

La întrebarea cum să se introducă lucrul manual în școala de băieți, a răspuns societatea pedagogică din Viena, care a zis:

1. Introducerea lucrului manual în școlile primare este o necesitate pedagogică.

2. Lucrările practice să se pună în legătură cu învățământul teoretic, cu scop de a se sprijini și înainta reciproc.

3. Cea mai potrivită împărțire a lucrurilor practice este lucrul de grădinarie și lucrul de forme.

4. Trebuie să se înființeze școli speciale de lucru manual.

Metodica învățământului lucrului manual la fete a fost stabilită de Rosalia Schallendorf, care a cerut pe la jumătatea secolului XIX-lea ca învățământul lucrului de mână la fete să se facă conform principiilor generale ale pedagogiei.

In ceea ce privește principiile didactice:

a) învățământul să fie simultan, adică aceeași împletitură d. e. să se facă deodată cu toți școlarii, sau cu toate școlărițele, mai târziu și individual, într-o dată și

lucrul manual este o artă, și arta se perfecționează lucrând individual.

b) Învățământul să fie intuitiv și natural.

c) Să fie conform individualității școlarilor.

Forma de învățământ în predarea lucrului manual este arătătoare. Procesul învățământului este cel sintetic (dela parte la întreg).

Procedura în predarea lucrului manual s'ar putea stabili în următoarele:

1. Prepararea elevilor la materia de lucru, d. e. la împletitul de paie: alegerea patelor după grosime, înmuierea lor și convorbiri asupra acestei lucrări.

2. Predarea. Învățătorul explică și arată lucrând singur în fața elevilor. Elevii imităază întotdeauna pe învățător și toți deodată.

3. Învățătorul face atenție pe școlari asupra felului, cum a împletit d. e. în 4 fire, apoi în 7 fire, comparând felul lucrărilor.

4. Apoi generalizează felul lucrărilor; și în fine, după ce elevii s'au deprins bine cu împletitul, îi lasă să lucreze singuri.

Întreaga istorie contemporană a statelor moderne ne arată, că țara și neamul prin școală își caută mărirea și din silințele tuturor trage foloase.

Prasid, azi puterea cea mai însemnată, datorită enorm de mult zelului corpului ei didactic.

Oare cine nu știe, că lupta dela Sadowa s'a câștigat de dascălul prusian?

De aceea să ne facem și noi, dascălii români, toți datoria, față de elevii dați nouă spre educare, căci ei formează ca mână neamul nostru, puterea noastră intelectuală și morală!

Nr. 8024 Plen. 1912.

Circular

cătră onorații membri, preoți și mireni, ai sinodului extraordinar-electoral din protopresbiteratul greco-ort. Cetatea-de-peatră.

Prin ordinul Preaveneratului Consistor arhiepiscopalean din 2 Iulie a. c. Nr. 8024 Plen., încredințându-mi-se misiunea a convoca și conduce sinodul protopresbiteral înmulțit al tractului Cetatea-de-peatră pentru alegerea de protopresbiter, conform dispozițiunii cuprinse în § 15 din regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, prin această convocare pe onorații membri preoți și mireni ai sinodului protopresbiteral înmulțit din tractul Cetatea-de-peatră la sinodul electoral, ce se va ține în parohia centrală Borecut, Marți, la 21 August (3 Septembrie) a. c., la orele 11 înainte de amiază, în biserica noastră de acolo.

Serviciul divin, împreună cu chemarea Duhului sfânt, ce va premerge actului alegerii, se va celebra în aceeași zi la 9 ore a. m., în biserica noastră din Borecut, la care deasemenea sunt invitați a participa toți onorații membri ai sinodului protopresbiteral electoral.

Onorații membri ai comitetului protopresbiteral sunt invitați prin aceasta să se întrunească Luni, la 20 August (2 Septembrie) a. c., la orele 5 p. m., în cancelaria oficiului nostru protopresbiteral din Lăpușul-unguresc, pentru satorirea listei candidaților la postul de protopresbiter.

Sibiu, 30 Iulie (12 August) 1912.

Nicolae Ivan m. p.,
protopresbiter, comisar consistorial.

Gimnaziul român greco-oriental din Brad.

Înștiințare pentru anul școlar 1912/1913.

Anul școlar 1912/1913 se începe la 1 Septembrie n. 1912.

Părinții, cari doresc a-și da copiii la acest institut, sunt poțiti a se prezenta cu fiii sau fiicele lor în cancelaria direcțiunii gimnaziale la 1, 2 și 4 Septembrie n. 1912 spre înmatriculare. Școlarii, cari se înmatriculează pentru prima dată la

gimnaziu, ori școala primară, împreună cu aceste, vor aduce *testimoniu școlar*, extras de botez și certificat de revaccinare. *Testimoniul școlar* de pe clasa precedentă îl vor prezenta toți școlarii, cari au absolvit clasa precedentă în institutul nostru. Examenele de corectură, de primire și supletorii se vor ține la 30 și 31 August n. a. c. Cei ce se vor prezenta mai târziu, vor trebui să dovedească cauza întârzierii.

In clasa I. gimnazială se primesc numai școlarii, cari au împlinit anul al nouălea, dar n'au trecut peste al doisprezecelea; asupra primirii celor trecuți peste doisprezece ani, hotărăște conferința profesorală, și numai în 5 Septembrie se primesc atari școlarii, dacă nu s'a ajuns numărul prescris pentru o clasă.

Școlarii din școala populară se vor primi în școala primară, ori în cl. I. gim.

In școala primară nu se solvește didactru.

In clasele gimnaziale școlarii români gr.-or. și gr.-cat. din protopresbiteratele Zarandului și Halmegului solveso didactru de 16 cor. pe an, iar cei de alte confesiuni, de alte naționalități și din alte locuri, câte 24 cor. pe an.

Fiecare școlar solvește pentru bibliotecă câte 2 cor. la an, taxă de înscriere 6 cor., pentru atestate și anuar 3 cor., pentru *fondul școlarilor bolnavi* câte 1 cor., pentru fondul de excursiuni 2 cor.

Școlarii săraci, diligenți și cu conduită bună, se scutesc de didactru, sau se împartășesc de ajutoare și beneficii din fondul „Masa studenților”, sau din alte mijloace, de care dispune institutul. Cei ce simt îndreptățiți la scutirea de didactru, la înscriere au a-și prezenta cererea instruată în regulă la începutul anului.

Didactrul se solvește deodată la înscriere, sau în două rate, și anume: întâi a rată la înscriere, și a doua în Februarie necondiționat.

Toate celelalte taxe, în suma de 14 coroane, se solvesc deodată la înscriere.

Fără știrea și învoirea direcțiunii gimnaziale, școlarii nu pot ocupa cuartire. Cuartirul mai înainte-l anunță direcțiunii fiecare elev, și numai după aprobarea acesteia îl poate ocupa.

Fiecare școlar trebuie să aibă cărțile de școală, admise la acest institut. Cărțile rupte și murdare se vor lua dela școlarii și se vor nimici.

Dela fiecare școlar se cere, să aibă îmbrăcăminte corespunzătoare și haine de pat.

In 5 Septembrie 1912 medicul gimnazial va vizita școlarii în prezența dirigentului de clasă, se va face împărțirea oarelor și se vor începe prelegerile pe anul școlar 1912/1913.

In 8 Septembrie n. 1912 se va face învoarea Duhului Sfânt și citirea legilor școlare.

Brád, (Brad) August 1912.

Direcțiunea gimnazială.

Reuniunea femeilor române din Mediaș.

Convocare.

In înțelesul §-lui 7 din statute și a deciziunii comitetului din 2 August st. n. 1912 adunarea generală a „Reuniunii femeilor române din Mediaș și jur” în acest an se va ține în școala greco-orientală din Mediaș, în 1 Septembrie st. n. la 3 ore d. am. cu următorul:

Program:

1. Deschiderea ședinței prin președentă.
2. Raportul Comitetului;
3. Raportul casei;
4. Alegerea unei comisii pentru censurarea rapoartelor de sub nr. 2 și 3;
5. Alegerea unei comisii pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor;
6. Raportul comisiei de sub nr. 4;
7. Raportul comisiei de sub nr. 5;
8. Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal al adunării;
9. Eventuale propuneri;
10. Închiderea ședinței.

La adunare se invită a participa toate femeile române din Mediaș și jur, — membrele fondatoare și ordinare, precum și membrele din comitetul acestei Reuniuni.

Mediaș, 2 August 1912 st. n.

Maria Necşa
secretară.

Maria Moldovan
președintă.

NOUTĂȚI.

Dela „Asociațiune“. În ședința de Joi, 8 August n. a. c., a comitetului „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, între alte obiecte, s'a hotărât și asupra *burselor pentru dantelerie și sculptură în lemn*, date, prin mijlocirea „Asociațiunii“, de marele binefacător *Vasile de Stroescu*. Anume, bursele de câte 2500 cor. pentru dantelerie s'au acordat: dsoarei *Tiberia Barcianu*, conducătoarea atelierului de țesătorie și cusături românești din Orăștie, susținut de Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoare, și dsoarei *Lucreția Iosif*, fiica dlui N. Iosif, învățător pens. în Sibiu, absolventă a „Școlii de industrie femeiască“ din Cluj și calificată ca măestră de lucru de mână din partea Preparatoriei de stat din Cluj; iar cele două burse de câte 500 cor. pentru cercetarea școlii de tâmplărie și sculptură în lemn din Câmpulungul Bucovinei s'au conferit tinerilor: *Vasile Balean* din Văluș (comit. Caraș-Severin), care a cerșet în a. șc. 1909/10, ca ospitant școala de tâmplărie din Câmpulung cu progres laudabil, și *Ciril Morar* din Său-Iosif (com. Bistrița-Năsăud), care a obținut la expozițiile școlii industriale din Bistrița, pentru săpăturile sale în lemn, odată premiul al doilea și de două ori premiul prim. În genere la concursul pentru aceste burse s'a prezentat un număr însemnat de petenți și petente, cei mai mulți cu pregătire foarte bună: la bursele pentru lemnărie 10, iar la cele pentru dantelerie 14. Tot în ședința aceasta s'a hotărât, la recomandarea secțiilor literare-științifice, premiarea cu suma de 100 cor. pusă la dispoziție de dl Dr. G. Simon, avocat în Aiud, a lucrării „Contabilitate pentru popor“, de dl *Romul Dămbou*, iar dl *Trăian V. Țăranu*, *Coriolan Radivoievi* și *Petru Simion* li s'a exprimat mulțumita comitetului pentru lucrările prezentate la concurs.

Principii români la Viena. Principele moștenitor român Ferdinand și soția sa Maria, cari acum se află la Sigmaringen, cu prilejul rentoarcerii în țară, se vor opri la Viena. Părechea princiară va petrece trei zile în capitala Austriei.

Tot pe 3 ani. Tinerii asentați la infanterie, conform legii militare de astăzi, ar avea să servească numai doi ani. Din Viena însă vine știrea, că serviciul militar de doi ani se va introduce abea în 1915. Ear până atunci recrutările se fac, ca și până acum, pe 3 ani.

Hidroplanul marinei militare. Din Wiener-Neustadt se anunță, că în zilele acestea s'au făcut încercări cu un nou sistem de hidroplan. Încercările au reușit deplin. Marina militară, primind aparatul a dispus să fie transportat la Pola. Hidroplanul este construit conform planurilor inginerului Varhalovski și se înalță tot așa de ușor de pe uscat, ca și de pe apă.

Congresul eucaristic vienez. Din Viena se anunță, că la conducutul festiv al congresului eucaristic va sta spăler nu numai ostășimea din garnizoana Vienei, ci și din garnizoanele dela Pojon, Gratz și Wiener-Neustadt. În urma ordinului ministrului de război, spăierul cu această ocazie va fi format de peste 15 mii de soldați.

Cumpărare de moșie. Guvernul ungar are de gând să cumpere moșia conteiului Wenckheim, situată în comitatul Aradului. Prețul acestei moșii de 14.000 jurgăre catastrele s'a stabilit cu 12 milioane de coroane. Erarul va întemeia în partea locului o nouă comună de coloniști. Contele Wenckheim, înainte cu optsprezece ani, a cumpărat proprietatea amintită numai cu două milioane de coroane.

Francezi la Berlin. Un grup mai mare de cetățeni francezi a sosit la Berlin pentru a vedea capitala Germaniei. Grupul este compus din numeroși ingineri, medici, arhitești, industriași, studenți ș. a. Numai din clasa întâi și a doua a vagoanelor s'au dat jos la gara Charlottenburg a Berlinului peste șase sute de oaspeți francezi. Oaspeții vor sta opt zile în Berlin. Pentru distracția lor s'a întocmit o vastă programă. — Înainte de asta cu 20 de ani o astfel de vizită ar fi fost cu totul imposibilă. Astăzi șovinismul, și de o parte și de alta, a mai încetat.

Teatru și cinematograf. Se știe, că cinematografele fac o mare concurență teatrelor. Pentru a se apăra împotriva acestei concurențe, un teatru provincial din Germania a hotărât să introducă pe scena sa și reprezentațiuni de cinematograf.

Mărci jubilar. La jubileul de 300 de ani al casei domnitoare Romanov, administrația poștelor rusești va pune în circulație mărci poștale cu figurile tuturor țarilor din familia Romanov. Lucrul este cu atât mai interesant, cu cât până acum în Rusia era strict interzis să se tipărească pe mărci icoana țarului.

Milioane în fum. Deși prețurile pe tutun și țigări s'au urcat, statistica acum apărută dovedește, că plăcerea de a fuma a publicului este în creștere. În Ianuarie a. c. s'au încassat cu 16.5 procente mai mult, decât în aceeași lună a anului trecut 1911. S'au vândut în Ianuarie 1912 cu totul peste 140 de mii kilograme de tutun, 48 milioane țigări, 1 milion țigări de specialitate, 183 de milioane de țigarete. Statul a încassat în luna aceasta 13 milioane de coroane pe tutun și țigări.

Inchisoarea femeilor din Berlin. Cu ziua de 1 Octombrie a. c. se va reorganiza cu totul închisoarea din Berlin a femeilor. Conducerea sa se va încredința exclusiv femeilor. Atât păzitori, cât și funcționarii vor fi numiți tot din sexul feminin.

Monete false. Poliția din Triest a arestat pe falsificatorul de bani Santo Garabini, sosit dela Ravenna. În locuința lui s'au găsit mai multe monete falsificate de câte două și cinci coroane.

Cum se roagă pentru împărat. La moartea împăratului Moacihito, a cărui înmormântare se va face abea în Septembrie, s'au petrecut scene sguđitoare. Șase zile și șase nopți, înainte de moartea moadoului, palatul imperial din Tokio era înconjurat de peste o sută de mii de bărbați și femei. Pe treptele clădirii mulți stăteau în genunchi fără a lua în seamă foamea și feribințea. O bătrână de 90 de ani a căzut la pământ, moartă de insolațiune. Fetele își jertfeau părul și-l puneau pe altarele împăratului. În lochinașita săreau în fiesare dimineață 300 de tineri în apa rece a mării, ca în curățenie să se apropie de altare și să se roage pentru împărat. Toate sectele religioase erau reprezentate. Cei mai mulți erau în genunchi cu fața plecată la pământ. Din când în când soseau preoți la altare și săvârșeau servicii divine; atunci mulțimea se arunca la pământ și atungea țărana cu fruntea. În noaptea când poporul a aflat, că împăratul a murit, a înșetat dintr'odată orice murmur; fiecare om și-a ridicat lăterna, și-a îndreptat fața către palat, ca pentru un ultim adio, buzele se mișcau ca la rugăciunea din urmă; apoi cu toții s'au ridicat și în tăcere completă s'au risipit în întuneric. Peste câteva minute străzile din apropierea castelului împărațesc stăteau desolate și pustii.

Condamnat la moarte. Tribunalul din Zagabria a rostit luni la orele 11 n. de a. sentența în afacerea complotului împotriva comisarului regal *Ciuvai*. Acusatul principal *Iukits* a fost osândit la moarte prin șteang. ceilalți acuzați au fost parte achitați, parte pedepsiți cu temniță de 5—6 ani.

Orașele cele mai impoporate. Institutul internațional de statistica a adunat datele privitoare la ultimul recensământ din toate statele culturale ale lumii. Partea cea mai interesantă o formează capitala despre populațiunea orașelor mari. Europa are 30 de orașe, în care numărul locuitorilor trece peste o jumătate de milion. Londra este și acum capitala cea mai impoporată, cu peste 7 milioane de locuitori. Locul al doilea îl ocupă Parisul cu aproape 3 milioane; Berlinul are peste 2 milioane. În locul al patrulea urmează Viena cu 2 milioane, apoi Petersburgul și Moscova. În locul al șaptelea vine Hamburgul cu 957 de mii, apoi Constantinopolul cu 943 de mii, Budapesta cu 880 de mii, Neapolul cu 723 de mii, Bruxela cu 629.000, München cu 615.000, Milano și Madrid 600.000, Amsterdam 564.000, Roma cu 540.000, Praga cu 514.000. America are numai zece orașe cu mai mult de o jumătate de milion de locuitori. Sunt următoarele: Newyork (aproape 5 milioane), Chicago (2 milioane), Philadelphia și Buenos Aires (câte un milion și jumătate), Rio de Janeiro (900.000), St.-Louis (687.000), Boston (671.000), Cleveland (561.000), Baltimore și Pittsburg (peste 530.000). — Cel mai mare oraș al Asiei este Tokio cu 2.186.000 locuitori. Urmează Osaka și Calcutta cu peste un milion. Apoi: Bombay, Canton, Peking, Shanghai. — Australia are numai două orașe cu mai mult de o jumătate de milion de locuitori: Sidney 606.000 și Melbourne 565.000. — În Africa numai orașul Cairo are 680.000 de suflete.

Jalnică statistică. La catastrofa minieră din zilele trecute, întâmplată în Bochum, în Lotaringia, în urma unei exploziuni și-au pierdut viața 125 de muncitori. La locul nenorocirii a venit și împăratul Wilhelm, care adănc impresionat a primit raportul șefului minelor. S'au nenorocit optzeci de părinți cu familie și au rămas orfani două sute de copii.

Congresul esperantist internațional. Duminică s'a început în Cracovia al optulea congres esperantist internațional, pentru care comitetul organizator a făcut mari pregătiri. Străzile orașului erau împodobite cu drapele. Sergenții siguranței publice purtau insignile esperanto, și mai mulți dintrâșii au învățat limba esperanto în vederea acestui congres. În numeroase restaurante și cafenele se găsesse chelneri cari vorbesc limba esperanto. Tot în limba aceasta s'au reprezentat în onoarea oaspeților câteva piese teatrale.

La fondul jubilar Nic. Cristea pentru monumentele barbaților bineamritați ai meritașilor, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, au mai dăruit: Popovici Mondoco, inv. (Sebeșul-superior) 40 bani, Ioan Predovici, paroh (Amnaș), soția sa Maria și copiii lor Alexandru, Elena și Lucreția 50 bani, Ioan Roman, paroh (Tâlmăcel) 40 bani, Miorica Tordășianu 30 bani, Paraschiva Maxim, văduvă de jude r. (Săliște) 36 bani, Ioanichie Olariu, oasser (Iliu-mur.) 20 bani, P. Debu, paroh (Toderița), soția sa Elena, copiii lor Vasile, Petru, Elena, Valeriu, Ilariu, Emilian, Maria și Cornel 1 cor. și Vic. Tordășianu, 10 bani.

Concert în Zlatna. Corul bisericesc gr.-or. rom. din Zlatna invită la concertul cel va aranja la 15/28 August 1912 (ad. Născătoare de Dzeu) în pavilionul Hotelului „G.ück Auf“ (Moldovan) din Zlatna. Începutul la orele 8 seara. Venitul net e destinat în folosul fondului „Reuniunii de cântări“, ce se va înființa.

Cel mai mare șarpe. Savantul de origine scandinavă, Lange, a întreprins o călătorie de explorare pe teritoriul fluvialului Amazonelor. În descrierea călătoriei sale arată, cum a făcut o vânătoare primejdioasă asupra unui șarpe, care după afirmarea lui Lange întrece în mărime și lungime pe toți șerpii cunoscuți până astăzi. Exploratorul, însoțit de indienii, a zărit șarpele în crengile uscate ale unui arbore. Acolo l-a împușcat cu mai multe focuri, trase dela o apropiere de câțiva metri. Măsurând lungimea acestui uriaș, a aflat că este de șaptesprezece metri. Cel mai mare șarpe, cunoscut până acuma, avea o lungime numai de zece metri.

Bioscopul Apollo din piața Hermann. Mereori 14 și Joi 15 August n. se va da: Piesagiuri din jurul orașului Livorno, după natură. Fica temniței, dramă. Ochierii vineți, comic. O mamă indiană, dramă senzațională în 2 acte. Gură-mare, comic.

Economie.

Însoțirile de credit Raiffeisen.

Comitetul central al Reuniunii române agricole sibieni a lansat către Însoțirile de credit satești următoarea rugămintă:

Onorabilă Direcțiune!

Cum de un timp încoace ideea însoțirilor de tot soiul se discută pe cale ziaristică și ea continuă a preocupa o samă din așezămintele noastre, și cum Reuniunea noastră agricolă, inițiatorea și conlucrătorea la înființarea numeroaselor noastre Însoțiri de credit, nu se poate dispensa nici pe viitor dela îndatorirea de a continua munca desinteresată, începută cu aproape două decenii înainte de aceasta, și cum datele din viața Însoțirilor noastre sunt proprii de a lădemna și încureja pe oamenii de bine la înființarea de asemenea Însoțiri, îndrăznim a Vă ruga să binevoiți a ne transpune cu posibilă grabă socotelile Însoțirii D-voastre sistem „Raiffeisen“ pe 1911, însoțite de un raport amănunțit, din care să fie evidente schimbările referințelor economice din comună dela înființarea Însoțirii încoace; numărul membrilor Însoțirii, al deponenților cu minimal și maximal depunerilor; numărul datorărilor cu minimal și maximal datoritorilor; numele membrilor din direcțiune și al celor din comitetul de supraveghere. Din acelaș raport să fie mai departe evidente lucrările de interes obșteșc economic întreprinse de Însoțire, cum și cele ce intenționează a întreprinde în viitor.

Datele de însoțire obșteșc le vom da în raportul nostru general pro 1911, ce se găsește în redacția.

Cu o cale ne luăm. Voie a pune Onorabilei Direcțiuni în vedere, că, după ce ointă noastră ne un timp atralei înstră părăsire, unica chieată, după a noa. rere, să ia amână afacerea însoțirii. tot soiul, în chestii de dare, de bilanț, raport general etc., On. direcțiune să adreseze cu toată încrederea către dl Constantin Herța, directorul casei de păstrare din Săliște, care de mulți ani a fost investit cu titlul de revizor general al Însoțirilor și care cu toată prevenirea stă și în viitor la dispoziția D-voastră.

De încheiere Vă mai comunicăm, că punem la dispoziția Însoțirilor cu preț convenabil cărțile de contabilitate, statute, tipăriturile de lipsă, obligațiuni, libele pentru datorări și deponenți etc.

Mulțămindu-Vă pentru osteneala D-voastre, Vă rugăm să primiți expresia dragostei frățești.

Sibiu, 7 August 1912.

Comitetul central al „Reuniunii române de egivicultură din comitatul Sibiu“.

Pant. Lucața
prezident.

Victor Tordășianu
secretar.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Pentru zidirea sfintei mănăstiri „Izvorul Miron“, au mai intrat la subsemnatul până astăzi următoarele daruri benevole și anume: Din parohia Almașul-mare Suseni, prin preotul Stefan Onae 2 cor., din Chitighaz prin preotul I. Iosif Ardelean 41 cor. 58 fil., din Mircovașii prin preotul Romus Perian 3 cor. 24 fil., din Curtici prin preotul Ioan Nicorescu 7 cor. 68 fil., din Rachita prin preotul A. Jacu 59 cor. 56 fil., din Stărciu prin preotul Petru Tamașoi 9 cor. 20 fil., din Măileni prin preotul Miron Popovici 26 cor. 50 fil., din Coronini prin preotul Pavel Bufan 6 cor., din Mărișel prin preotul Teodor Toader 8 cor. 70 fil., din Sarszani prin preotul Iosif Olariu 12 cor. 20 fil., din Toplița română prin preotul Gavril Maier 56 cor. 14 fil., Oroszidesi-Potoe prin preotul Mihai Bratianu 64 cor. 80 fil., din Rămetelunea prin preotul Mihail Jarma 4 cor. 90 fil., din Ibău-ști prin preotul Grigoria Nicoadă 84 cor. 50 fil., din Clisiova prin preotul Ion Stefanovici 43 cor. 24 fil., din Floatari prin învățătorul Augustin Ruffa 15 cor. 70 fil., din Sârbova prin preotul Savulovici 26 cor., din Sintești prin preotul Partenie Matei 26 cor. 80 fil., din Cabin prin preotul Izidor Sabera 7 cor., din Balza prin preotul Teodor Smedrea 2 cor., din Bărla prin preotul Vasile Născu 9 cor. 90 fil., din Băgazeșu prin preotul Trăian Barza 15 cor., din Băzsd 1 cor., din Bărzava prin preotul Iosif Popovici 30 cor. 32 fil., din B-izbita prin preotul Nic. Băieșan 36 cor. 20 fil., din Valeaboișnița prin preotul Zaharie Grozavesou 11 cor. 40 fil., din Troas prin preotul Pavel Vacarescu 3 cor. 20 fil., din tractul Paniovei prin Preanoratul domn protopop Trifon Miclea dela cele 9 comune și anume: Satul-nou 21 cor. 90 fil., Petrovasela 5 cor. 40 fil., Alibunar 8 cor., Uzdin 16 cor., Ofcea 6 cor., Panoiova 1.10 cor., Omolița 4.40 cor., Aramoras 4 cor. Delib-lata 10.20 cor., din Delib-lata prin eand. de preot Victor Popovici 56.30 cor., din protopresbiteratul Halmagiului prin P. O. Domn Cornel Lazar dela cele 16 comune și anume: Aciuța 4 cor., Banesti 3.80 cor. Brusturi 8.08 cor. Croana 3.90 cor. Halmagia 12.82 cor. Halmagel 80 fil. Iosăș 1.70 cor. Lazari 40 fil. Leasa 2.90 cor. O. i 4.10 cor. Plescuța 50 fil. Rășnița 1 cor. Tologiu 3 cor. Vața de sus 6.20. Vidra 3 cor. Zăldin 2 cor., apoi dela marimonioșii binefacători Isata Popovici preot Silha 10 cor., Bacso Géza Făget 10 cor., Ana Popescu Clisiova 20 cor., Ioan Vasilescu Românești 15 cor. Adolf Dobrov notar ceroual 20 cor., Krausz sergent meior 10 cor. Patriciu Mielăș preot Povergina 5 cor., Ioan Tamșe econom Făget 1 cor. Sasana Leorințiu din Făget 20 cor., Simion Dămian 1 cor., iar dela sărbătorile cu ocaziunea punerii petrii fundamentale 240 cor. 02 fil.

Pentru acest nobil sprijin și fapte marimonioase primează toți pe această cale cele mai călduroase mulțamiri.

Făget, 56 Iulie 1912.

Sebastian Olariu
protopresbiter.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 719/1912 protop.

(262) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională gr.-or. română din **Ighidordul românesc**, protopresbiteratul Agnatei se scrie concurs nou cu termen de 15 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Salar fundamental de 1000 cor., din care 600 cor. se vor plăti din repartitie pe popor, iar restul de 400 cor., precum și cvin-cvenalele, la care alesul poate reflecta numai după un serviciu de 5 ani la această școală sau cerut dela stat. 2. Cvarțir constător din 2 odăi, o bucătărie și cămară.

Învățătorul ales, care trebuie să poșadă limba maghiară perfect pentru a putea do-bândi ajutorul dela stat, va fi dator să țină strana la utrenie și vecernie în biserică, iar la sf. liturghie să cânte regulat cu copiii fără altă remunerație și să propună atât în școala de toate zilele, cât și în cea de repetiție religia și să cultive grădina de pomărit.

Învățătorul care va dovedi și califica-țiune muzicală pentru instruirea și conduce-rea unui cor bisericesc, va fi preferit și se-parat rebonificat.

Concurenții sunt datori să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile de concurs instruite conform normelor în vigoare să le trimită la oficiul protopresbiteral sub-semnat.

Agnita, 27 Iulie 1912.

In înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 592/1912.

(269) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresți în comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima pu-blicare în „Telegraful Român”.

1. **Mociul superior** cu salar de 1000 cor., și anume: Dela biserică 100 cor. Dela comuna politică 200 cor. Din rescumpăra-rea didactului 360 cor. Din cele 5% tace de cult 40 cor. Pentru restul de 300 cor. și cuincumalele recerute se va cere ajutor dela stat. Cvarțir și grădină în natură.

2. **Fundata**, cu salar de C. 1000, și a-nume: Dela biserică C. 100. Dela comuna politică C. 160. Din rescumpăraarea didac-tului C. 340. Pentru restul de 400 cor. se va cere ajutor dela stat, pe baza documentelor învățătorului ales. Cvarțir în natură, relut de grădină C. 20. —.

Cei aleși vor fi datori a ținea strănă la utrenie, iar la sf. liturghie să cânte cu copiii de școală și cu adușii fără altă re-munerație.

A provedea instrucțiunea în cursurile de toate zilele și în cele de repetiție și a prove-da instrucțiunea din religione în toate clasele.

Concurenții sunt datori a se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile concursuale instruite conform normelor din vigoare a le trimite subsemnatului oficiu pro-topresbiteral în termenul deschis.

Zernești, în 26 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al trac-tului Bran în conțelegere cu comitetele pa-rohiale.

Ioan Hamsea
prot.

Nr. 613/1912.

(227) 2—3

Concurs.

In baza inaltei rezoluțiuni consistoriale Nr. 6987 B. dela 12 Iunie a. c. pentru ocu-parea postului de capelan cu drept de suc-cesiune de nou sistemizat pe lângă parohul deficient Ioan Ghibu din parohia de clasa a II-a **Murăș Uioara** se scrie concurs cu ter-min de 30 zile socotit dela prima înserare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale fasonate în coala B. pentru întregirea veni-telor dela stat.

Refectanții la acest post sunt poștiți a-și substerne petițiunile lor concursuale in-struite în ordine în termenul preclus, la ofi-ciul protopresbiteral al Turzii, și cu previa încunoștințare a protopresbiterului concernent se pot prezenta în parohie spre a cânta, ce-lebra la biserică și a face cunoștință cu po-porul.

Turda, 5/18 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. în con-țelegere cu comitetul parohial.

Iovian Murășian
protopop.

Nr. 677/1912.

(268) 1—3

Concurs.

Pentru îndeplinirea unui post învăță-toresc la școala confesională gr.-or. română din **Boiul mare**, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegra-ful Român”.

Salarul anual 1000 coroane, și anume: 200 coroane dela Veneratul Consistoriu ar-hidiecezan, iar restul de 800 coroane prin repartitie dela popor solviver în rate trei-lunare. Cvarțir în natură, 30 coroane pen-tru lemne de foc și pentru grădină 20 co-roane.

Cvivicuenalul numai după un serviciu de cinci ani la aceasta școală. Învățătorul ales va fi dator a instrua tinerimea școlară în cântările liturgice și a le conduce în biserică fără altă remunerație.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în bise-rică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile concursuale instruite conform nor-melor în vigoare, să le trimită subsemnatu-lui oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Sighișoara, 25 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al trac-tului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Publicațiune de licitațiune minuendă.

Comitetul parohial din **Poiana**, comitatul Szeben, dă în întreprindere prin licitațiune publică minuendă, *zidirea unei sale de învățământ împreună cu unele adaptări* la școala gr. or. din Poiana, conform planului aprobat de Prea. Ven. Consistor arhidiecezan.

Licitațiunea se va ținea **Luni, în 19 Au-gust st. n. a. c.** la 2 oare d. a. în școala din Deal în Poiana.

Prețul strigărei 15.000 cor. cu obser-varea modificărilor în plus și în minus lucră-riilor provăzute în plan și în preliminar.

Licitanții au a depune vadiu de 5% a prețului de strigare, în numărărilor sau în hârtii de valoare acceptabile.

Se primesc și oferte provăzute cu vadiul recerut și cu declarațiunea că oferentul cu-noaște condițiunile de licitație, precum și pre-liminarul.

Comitetul își rezervă dreptul de a alege dintre minus oferenti pe care îi convine.

Poiana, la 12 August 1912.

Pentru comitetul parohial:

Ilie Georgescu
prezident.
Avr. S. Păcurariu
protopresb.

Am văzut:

(270) 1—1

Nr. (261) 2—3

Publicare de licitațiune minuendă.

Pe baza planului de edificare și a pre-liminarului de spese aprobat prin autoritățile competente superioare, prin aceasta să publică licitațiune minuendă pentru darea în între-prindere a *zidirii școlii române gr. or. din comuna Șaeș*, tractul Sighișoara.

Licitațiunea se va ținea **Duminecă, în 5/18 August** în sala de învățământ a școlii noastre din Șaeș, la orele 2 p. m.

Prețul de strigare este 16.116 cor. 63 fileri, dela care sumă 10% sunt a se depune ca vadiu înainte de începerea licitațiunii la epitropia parohială de aici.

Planul de edificare, preliminarul de spese, precum și alte informațiuni referitoare la edi-ficare și la materialul ce-l dă parohia se pot afla la oficiul parohial din loc.

Toți aceia întreprinzători cari doresc a lua parte la licitare nu sunt în drept a pre-tinde diurne, nici spese de călătorie.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a încheia contractul cu întreprinzătorul în care va avea mai multă încredere.

Contractul de edificare pentru întreprin-zător e obligator îndată după subscriere, pen-tru parohie însă numai după aprobarea Prea Venerabilului Consistor Arhidiecezan.

Șaeș, la 7 August st. n. 1912.

Comitetul parohial:

Ioan Cristea
presb. priz.
Iosif Cristea
epitrop I.

Nicolae Ticușan

inv. notar.

Nr. 679/1912 ppb.

„Văzut!”

Dimitrie Moldovan
protopop.

Doi băieți

se primesc ca învățăcei în franze-lăria lui

Petru Moga,

(265) 1—3

Sibiu, strada Sării Nr. 23.

Băieți mai mari se primesc pe timp mai scurt.

Nr. 448/1912.

(244) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc împreună cu postul cantoral la școala con-fesională gr. or. română din **Iclandul-mare**, protopopiatul Murășorheului să scrie con-curs cu termen de 15 zile dela prima publi-care în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- a) 600 coroane repartitie dela popor;
- b) 200 coroane din lada parohială;
- c) 200 coroane ajutor din fondul arhi-diecezan, cvarțir și grădină în natură.

Alesul să îndatorează, fără remunerație spețială, a conduce elevii la biserică în Du-mineci și sârbători, a cânta cu ei la sf. li-turghie formând cor bisericesc și ai instrua în grădinarit.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare sub-semnatului oficiu protopopesc în termenul des-chis și să se prezinte la biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a face cunoș-tință cu poporul.

Murășorheiu, la 21 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Stefan Russu
protopresbiter.

Nr. 421/1912.

(248) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresți amintite mai jos, se publică concurs cu ter-min de 20 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Postul al II-lea din **Vingard**, cu sa-lariu de 1000 cor. din cassa bisericii, cvar-tir de 2 odăi în edificiul școlii, și pentru grădină o soarte de lemne de foc din pădu-rea bisericii. — Cvinvenalele se compută numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această școală. — Dintre concurenți vor fi preferiți conducătorii de cor.

2. Postul al IV-lea din **Pianul de sus** cu salariu de 1000 cor., anume: 500 cor. dela biserică, 450 cor. întregire dela stat și 2 stângeni de lemne de foc în valoare de 50 cor., — cvarțir și grădină.

Învățătorii cari vor fi aleși la posturile acestea sunt datori să instrueze copiii în cân-tări și Dumineca și sârbătoarea să-i conducă și să cânte cu ei la biserică.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul statorit, subsemnatului oficiu pro-topresbiteral, — și înainte de alegere a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a-și arăta dexteritatea în cân-tări și a face cunoștință cu poporul.

Sebeș, 23 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Ad. Nr. 37/1912 com. par. (252) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului al V-lea de învățător desp. V. și VI. la școala noastră confesională gr.-ort. română din **Poplaca**, protopresbiteratul Sibiiului, să scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- Salar fundamental 1000 cor., și anume din cassa bisericii 100 cor., iar 900 cor. dela stat.
- Relut de cvarțir 30 cor.
- Relut de grădină 20 cor.

Dela concurenți să recere să poșadă bine limba maghiară și să cunoască un instrument spre a putea forma cor.

Alesul învățătoriu este deobligat a in-strua elevii în cântările liturgice și a cânta cu ei Dumineca și sârbătoarea la sf. liturghie. Pentru formarea unui cor de adulți va primi o remunerație deosebită.

Concurenții sunt datori, cu prealabila încuviințare a Oficiului protopresbiteral, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Cererile de concurs însoțite de atesta-tele necesare sunt a se înainta Prea On. Oficiu ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu în termenul deschis.

Poplaca, din ședința comitetului pa-rohial ținută la 15 Iulie 1912.

Georgiu Modran
paroh și preș.

Ioan Neagu
notar.

Văzut:

Dr. Ioan Stroia
protopop.

Nr. 3326/1912.

(251) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de notar în comuna **Nagyludas**, cercul Szerdahely, comita-tul Szeben, dotat cu 1600 cor. salar anual, prin aceasta publică concurs și provoc pe reflec-tanții la acest post a-și înainta cererile lor instruite conform § 6. art. I. din 1883, res-pective § 3, art. XX. din 1900 și cu atesta-tele despre serviciile lor, până în 31 Au-gust 1912.

Cunoașterea în vorbire și scris a lim-bei românești se recere necondiționat. Ziua de alegere se va defige ulterior.

Mecurea, la 29 Iulie 1912.

Pentru primpretorul cercual:

Dr. Baku
pretorul cercual.

Nr. 475/1912.

(255) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Căienel de sus** să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele cuprinse în coala B. pentru între-girea dela stat.

Petenții au a-și așterne rugărilor instruite conform normelor în vigoare oficiului proto-presbiteral și cu prealabila încunoștințarea a-cestuia să se prezinte în vre-o Duminecă, ori sârbătoare la biserică pentru a cânta și cu-vânta, respective celebra.

Brad, la 9 Iulie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Za-randului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Damian
protopresbiter.

Candidat de avocat,

ori un scriitor cu praxă per-fectă, află aplicare momentana cu salar bun la

Dr. Mero Samu,
advocat

(264) 1—3

Borosjenő, comit. Arad.

Căutăm

reprezentanți pentru asigurățiunea noastră poporală, în toate locațiile țării. Cunoștința specială nu e de lipsă; ca ocupațiune late-rală se poate uzi. Câștig lateral ușor și cinstit. Ofertele sunt a se adresa la:

Eszeki kölcsönös segélyző szövetkezet igazga-tósága Eszék.

(266) 1—1

O fetiță de școală

se primește la o familie de funcți-onar cu toată întreținerea. Bună îngrijire, ajutor la studiare se asi-gurează.

Adresa la administrația acestei foi.

(242) 3—3

De arândat

o moșie în comitatul Selagiu, co-muna Gălpăia, 800—1000 jug. arat și pășunat și 400 jugăre pădure, care încă se poate folosi de pășune. Gara ultimă e Zsibó. Ofertele sunt a se trimite la adresa: **Dr. Stefan Morariu, avocat, Cluj.**

(249) 4—6

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga lănturile, precum a ajunge și a susținea fraged o piele moale și un ten alb, nu există un să-pun mai bun ca săpunul renumit în lume, Steckenperd din Lapte de Crin, ruarea cal pe băț de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află în farmacia, drogerii, parfumerii și în alte prăvălii aparținătoare bran-șei. Asemenea e minunată aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera” pentru sus-ținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 21—40